

Відбувся круглий стіл «Обговорення підходів до законодавчого регулювання територій Смарагдової мережі/Natura 2000»

23 жовтня 2026 року відбувся круглий стіл «Обговорення підходів до законодавчого регулювання територій Смарагдової мережі/Natura 2000», який став майданчиком для відкритого діалогу щодо вдосконалення законодавства у сфері збереження біорізноманіття та розвитку Смарагдової мережі/Natura 2000.

Захід організовано Громадською організацією «Прагма» в межах проекту «Експертна підтримка законодавчого забезпечення Смарагдової мережі/Natura 2000 для сталого відновлення та розвитку українських громад» у рамках ініціативи «Єднання для громади» (EU Unity4Community), що реалізується ІСАР Єднання за фінансової підтримки Європейського Союзу, задля надання комплексної експертної підтримки Комітету у доопрацюванні законопроекту про території Смарагдової мережі/Natura 2000 та його узгодженні із заінтересованими сторонами. До заходу долучились у змішаному (офлайн та онлайн) форматі Олександр Краснолуцький, заступник Міністра економіки та довкілля України, Тетяна Стеф'юк, заступник Міністра у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України, Артем Рибченко, Заступник Міністра з відновлення, інфраструктури та транспорту України, Денис Башлик, Перший заступник Міністра аграрної політики та продовольства України, представники інших центральних органів державної влади, територіальних громад та їх об'єднань, бізнесу, наукових кіл, а також громадських і природоохоронних організацій.

Метою заходу стало обговорення підходів щодо законодавчого регулювання територій Смарагдової мережі/Natura 2000, обмін учасників позиціями, а також вироблення наступних кроків щодо подальшого доопрацювання законопроекту з урахуванням вимог законодавства Європейського Союзу та потреб сталого відновлення й розвитку українських громад.

Голова Комітету Олег Бондаренко зазначив, - «Прийняття законопроекту про території Смарагдової мережі є нашою пріоритетною ціллю. Визначення статусу таких територій є критично важливими для України, важливими як для ефективного збереження унікального біорізноманіття нашої країни, так і для успішного виконання взятих євроінтеграційних зобов'язань (щодо Natura 2000) на шляху до повноправного членства в Європейському Союзі».

Заступник Міністра економіки та довкілля України Олександр Краснолуцький повідомив про розробку нового тексту проєкту закону про території збереження, покликаною забезпечити виконання міжнародних зобов'язань України за Угодою про асоціацію з ЄС у межах міжнародного проєкту LIFE «Збереження природної спадщини для LIFE в Україні» (LIFE23-PRE-CZ ConNaturLIFE Ukraine) та відзначив, що наразі матеріали тексту законопроекту вже спрямовані до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України для проведення експертної оцінки на відповідність праву Європейського Союзу.

Під час конструктивного діалогу учасники окреслили ключові завдання для доопрацювання законодавчої бази, серед яких - повноцінна гармонізація українського права з вимогами положень Директиви Європейської Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 року про охорону природних оселищ та дикої фауни і флори (Оселищна директива) та Директиви Європейського Парламенту і Ради 2009/147/ЄС від 30 листопада 2009 року про збереження диких птахів (Пташина директива), та урахування потреб відбудови та сталого розвитку України.

«Відкритий та фаховий діалог між державними органами, громадами, бізнесом і громадськістю є запорукою напрацювання якісних, збалансованих і реалістичних законодавчих рішень, які відповідають євроінтеграційним зобов'язанням України», - наголосили учасники заходу.

Окрему увагу приділено визначенню особливостей режиму управління територіями збереження, зокрема порядку розроблення та складових планів управління, їх узгодженню з відповідними територіальними й планувальними документами, а також визначенню заходів зі збереження природних оселищ і видів.

Важливим складником законопроекту має бути запровадження механізму оцінки впливу на території збереження. Попередньо розглядається запровадження поетапного підходу, що охоплює попередню оцінку й безпосередню оцінку впливу, а також визначення умов, за яких допускається реалізація планованої діяльності з урахуванням необхідності збереження природних цінностей та захисту суспільного інтересу.

Саме детальне опрацювання усіх позицій та зауважень стане основою для якісного документу. “Комітет визначатиме, який із законопроектів буде рекомендовано до подальшого розгляду в першому та наступних читаннях. Наше завдання - максимально якісно підготувати необхідне підґрунтя для ухвалення виваженого та ефективного законодавчого рішення”, - зазначив Олег Бондаренко.

Довідково: Питання законодавчого закріплення Смарагдової мережі має тривалу історію: ще у листопаді 2019 року при Комітеті Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування під керівництвом Олега Бондаренка було створено відповідну робочу групу, а вже у грудні 2020 року зареєстровано базовий законопроект реєстр. № 4461, внесений народними депутатами України Ю. Овчинниковою, О. Бондаренком, О. Криворучкіною та іншими народними депутатами України, покликаний визначити правові засади управління мережею й оцінки впливу на довкілля. Попри підтримку низки міністерств та МОН, проект зазнав гострої критики з боку Міненерго, Мінфіну, НАЗК і ГНЕУ через антикорупційні ризики, бюджетні витрати та норми щодо земель енергетики. Унаслідок чого в липні 2021 року парламент направив його на повторне перше читання. Разом з тим, у липні 2021 року П. Якименком було зареєстровано альтернативний законопроект реєстр. № 4461-1 з іншими підходами до оцінки впливу та потреб громад. На виконання Постанови Верховної Ради України від 15.07.2021 № 1681-IX, Комітет з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні 06.09.2021 схвалив доопрацьований варіант проекту Закону України про території Смарагдової мережі (реєстр. № 4461) та направив до Верховної

Ради України. 22 липня 2023 року Віцепрем'єр-міністром з питань європейської та євроатлантичної інтеграції надано висновок щодо відповідності положень проекту Закону України «Про території Смарагдової мережі» реєстр. № 4461 (доопрацьований) відповідним положенням права Європейського Союзу (acquis ЄС) та міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції (у формі таблиці відповідності), а також переклад Директиви Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 року про збереження природних оселищ та видів природної фауни та флори, Директиви Європейського Парламенту і Ради 2009/147/ЄС від 30 листопада 2009 року про збереження диких птахів та Директиви Європейського Парламенту і Ради 2011/92/ЄС від 13 грудня 2011 року про оцінювання впливу деяких публічних і приватних проектів на довкілля (кодифікація). Усі матеріали розміщено на офіційному сайті Верховної Ради України.

